

בענינא דיומא

מבזים את לומדי התורה. מה הקדוש ברוך הוא רוצה בזה? כדי לעורר אותנו שרצון הבורא שנעסוק בתורה בפנימיות!!

רב שיח מיוחד עם גדולי ראשי הישיבות בראשם מרן רה"י הגר"צ דרבקין שליט"א במענה לשאלות בני הישיבות

בחשיבות ההצבעה בבחירות – מתוך רב שיח עם הגאון הגדול רבי יהודה עמית שליט"א ר"י קרית מלאכי

מרן הגר"צ דרבקין שליט"א: **אני חושב שזה זה בא ביחד. למדן זה נקרא עמקן, לא שטחי, וישר ולא עקום.** זה מציאות של למדן, וזה מתבטא כמו שדיברנו בכל העניינים. בין בגשמיות בין ברוחניות. כל ההנהגה של הלמדן שהולך עם מחשבה, כל דבר מה שהוא עושה הוא מבין את המשמעות הפנימית של הדבר. זה נקרא למדן בכל העניינים, זה השלכה בכל העניינים.

למדן זה בן עלייה האמיתי שצריך לשאוף לזה כל בחור.

מספרים שמישהו אמר לרבי ישראל שאם הסבא מסלבודקה היה מתמסר ללימוד, אז הוא היה מגדולי הדור. אז אמר לו רבי ישראל, שלם זה עדיף מגדול. ככה הלכה בהלכות קדימה בברכות, שלם עדיף מגדול. **אבל השאיפה של בחור צריך להיות גם שלם וגם גדול.** ואנחנו הסברנו אז, שהמהלך להגיע למצב הזה, זה בעיקר התפקיד של הישיבה, לייצר את הלמדן. הלמדן בלימוד כבר יהיה ממילא למדן בכל העניינים. זה עבודה עצמית של אדם. הלמדנות זה מהות שמשליכה על כל חיי האדם.

רב שיח בהשתתפות מרן רה"י הגר"צ דרבקין שליט"א ראש ישיבת גרודנא, מרן ר"י מיר הגר"י אזרחי שליט"א, מרן ר"י מאור התלמוד הגר"י קוק שליט"א, הגה"צ רבי שמעון גלאי שליט"א, ומשגיח ישיבת ארחות תורה הגה"צ רבי חזקיהו משקובסקי שליט"א, בו הדרכה מפורטת בדרכי העליה לבני הישיבות במשעולי התקופה, במהלך הדברים הצטרפו גדולי התורה שישבו בקהל הגאון הגדול רבי ישראל בונים בן חיה רויזא שרייבר שליט"א ר"י נתיב הדעת והגאון הגדול רבי איתמר גרבוז שליט"א ר"י ארחות תורה (גדולי התורה שישבו בקהל אף נשאו דברים בפאנל נוסף), הדברים נמסרו במסגרת ועידת בני הישיבות שנערך בשלהי אב תשפ"ו.

למדן זה הבן עלייה האמיתי שצריך לשאוף לזה כל בחור

הגר"י אדלשטיין שליט"א בן מרן הגר"י אדלשטיין זיע"א: אנחנו שומעים כסדר מראש ישיבת גרודנא שליט"א את הענין שבחור צריך להיות למדן בכל העניינים, הראש ישיבה אמר שיש גם עניין למדנות בתפילה. גם בתפילה אפשר להיות למדן. והוסיף שאצל הרב"ה רבי שמואל, היה אפשר לראות את הלמדנות בתפילה. אולי הראש ישיבה יכול להסביר לבחורים איך רואים את זה? בתנועות של היידיש רואים את זה את הלמדנות בתפילה? איך אפשר לראות למדן בתפילה?

מרן הגר"צ דרבקין שליט"א אז דבר ראשון, אני מזהה את הלמדן שבתפילה, זה שקבוע בתפילה לא מחסר אפילו יום אחד. ולא רק שהוא בא כל יום לתפילה, אלא מתי הוא מגיע לתפילה ומתי הוא עוזב את התפילה. אלה שבאים כמה דקות קודם לתפילה וקבוע, זה נקרא למדן, מה זה נקרא למדן? עמקן, הוא לא שטחי. אז הבחור בא לתפילה, למה הוא בא לתפילה? משום שהוא מבין מה זה תפילה. הוא הולך להתפלל להקדוש ברוך הוא, אז איך יכול להיות שהוא לא יבוא? מה שאין כן אחר, הוא בא לתפילה משום שאתמול הוא בא לתפילה. היום הוא גם בא לתפילה. זה שטחי, זה לא נקרא למדן. זה ככה אני מזהה את הלמדנות.

עכשיו. רצה המנחה שיחיה, שאתאר לנו איך הייתה נראית התפילה של רבי שמואל: רבי שמואל היה עומד בפסוקי דזמרה, מתפלל בקול רם, בצלול, מחתך כל מילה. וחיתוך המילים והדגשה של כל עניין ועניין, והייתה נכרת איזה נורה על פניו. והיה נראה שהוא מגיע מאיזה שמחה פנימית. אפשר להגיד את זה שרבי שמואל התפלל כמו שהוא אומר שיעור. היו רואים בתפילה שלו שהוא מדבר כמו שהוא מדבר לציבור, ככה הוא מדבר להקדוש ברוך הוא. זה תפילה של למדן.

ככה הייתה תפילה מרשימה מאוד של רבי שמואל ביחס לתפילות אחרות, שכל אחד מדבר ודאי בפנימיות, בשקט, אבל התפילה של רבי שמואל הייתה גלויה. הפנימיות שלו הייתה מופגנת לכל הציבור. שם ראו מה זה נקרא תפילה של למדן.

הגר"י אדלשטיין: ברשות הראש ישיבה, האם בחור שלא למדן בלימוד יכול להיות למדן בתפילה או שזה הולך ביחד?

רוצה להתחזק בתפילה, אבל חושש שבחורים יקראו לו צול

הגר"י אדלשטיין שליט"א: רצינו לשאול את ראש ישיבת מאור התלמוד שליט"א. יש בחורים שרוצים מאוד להתחזק בתפילה, אבל הם חוששים שאם הם יתחזקו בתפילה, אז יקראו להם "צול". הוא רוצה להיות מצלי - להתחזק בתפילה, אבל במקום מצלי קוראים לו צול. איך הבחור צריך להתייחס לזה?

מרן הגר"י קוק שליט"א: הביטוי של צול, שנהפך להיות לכינוי גנאי, זה מכיוון שנהפך להיות ביטוי למישהו שהוא חסר דעת. ככה חושבים. ונראה למי שלא מבין, שכשאדם מתחיל לעשות דברים שהוא לא עושה, הרי הוא הכי חכם... ואיך פתאום מישהו עושה אחרת ממנו? אז מה שהוא יותר חכם ממנו? לא יכול להיות. מסתמא הוא עושה את זה בחוסר דעת, ולכן לא צריך לעשות כמוהו, אז זה פוטר אותו... ככה יש קנאת סופרים תרבה חכמה, אבל ברגע שהוא נתן לו תואר, אז הוא פטר את עצמו כביכול מהכול. זהו. אז זה צול, ואם הוא לומד טוב אז הוא קורא לו צדיק, והוא לא צדיק, אז זה גם כן זה כביכול פטור... אז הוא מצלי כי הוא צדיק... זהו. אבל יש תארים שכן מחייבים אותו.

אז צריך באמת להבין כעת מה קורה כדי שאדם יבין את העומק של חכמה שיש בדברים שהוא לא מבין שיש בהם חכמה, ואז הוא לא יחשוב ככה, ואז כשהוא יראה מישהו שעושה הוא יתפוס שההוא יותר חכם ממנו, כמו ששמענו שזה העבודה להיות חכם גם בתפילה ויכיר. מה באמת זה תפילה שאדם מתפלל תפילה עם חכמה ובלי חכמה, שמענו מקודם.

ישנה קודם מצווה שהיא היסודית של הכול, אמונה. אמונה, המצוות עשה הראשונה, מצוות עשה להאמין. אנוכי השם אלוהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, הרמב"ם מונה. כולם יודעים את הרמב"ם, שכתוב שלאדם אין חלק בתורת משה רבנו עד שיאמין שכל דברינו, הדברים הגדולים

שקורים, ומקרינו, הדברים הקטנים שקורים, אין בהם טבע, זה לא איזה סדר טבעי של הנהגת העולם, ולא מנהגו של עולם, לא משהו מקרי שקרה כעת בעולם, לא הסדר הקבוע ולא משהו מקרי, אלא כולם ניסים הם. יש מנהיג, אם יעשה המצווה יצליחנו שכרו, יעבור עבירה יכריחנו עונשו.

לכאורה זה פשוט ככה, ויש שחושבים שלא צריכים לעשות כלום בשביל זה. איפה התחילה המצווה של אמונה? והרמב"ם מונה את המצווה של להאמין בהשם יתברך מצוות עשה. הרמב"ן מביא בספר המצוות על המקום, משיג עליו, מילים שהשיגו הבה"ג, ואומר מצווה פירושה שיש מַצְוָה וּמְצָוָה, והמַצְוָה אומר לְמַצְוָה את הציווי שלו, זה מצווה.

אז אומר אם יש מַצְוָה, אז הקדוש ברוך הוא מדבר אליך, ומַצְוָה, זה הכלל ישראל. אז הקדוש ברוך הוא מדבר אליך ואתה שומע אותו, והוא אומר לך שתאמין בי. תארו לכם שמישהו יגיד שהוא מבקש מאוד להאמין, שהגאונים שיושבים איתנו כאן, יושבים ומדברים אל הציבור, תאמין לזה. אז אני אשאל אותו מיד, אם זה שיושב לידו רחמנא ליצלן עיוור, ואפילו אם הוא עיוור רחמנא ליצלן הוא גם חירש, כי אז רואה את זה או שומע את זה. ואם צריכים להגיד לו שיהאמין שמדברים אליהם, אז הפשט או זה או זה. אם הוא רואה את זה, אז מה צריך? זה בעצם מה שמביא הרמב"ן בשם הבה"ג ושואל, מה פירוש מצווה של אמונה?

מה המצווה? הקדוש ברוך הוא מדבר אליך, אז אתה שומע שהוא מדבר עליך. "אתה נגלית בעין כבודך על עם קדשך לדבר עמם, מן השמים השמעתם קולך, נגלית עליהם בערפלי טוהר, כל העולם כולו חל מפניך", זה הקדוש ברוך הוא מגלה. אז מה כעת המצווה להאמין? ככה הוא שואל. אז אומר שלהאמין זה באמת לא מצוות עשה. המצוות מתחילות אחריו זה. **להאמין זה עובדה שזה ככה, וכיוון שזה ככה תשמע בקולו.** כך הוא מביא בשם הבה"ג. אבל הרמב"ן בעצמו אומר שכל מוני המצוות הסכימו עם הרמב"ם. שאלה גדולה מה הפירוש בזה?

אמר מרן המשגיח רבי חצק'ל זכר צדיק לברכה, פירוש מילים פשוט. יש מצווה לדעת ויש עניין לדעת ולהאמין. מרן הרב שך בספר "אבי עזרי" על אמונה שואל מה פירוש המצווה להאמין, הרי אמונה הוא אומר כולם רואים את זה. אמר המשגיח בשעה שיצא הספר, הוא אמר את זה קודם למרן הרב שך (זה שאלה בפירוש המילים, זה לא היה ויכוח, אבל העניין כולם הסכימו עם מה שהמשגיח אומר).

אז הוא אמר לדעת זה דבר אחד, כך כתוב בפסוק: "וידעת היום". אני יודע שזה ככה. להאמין זה "ומצאת את לבבו נאמן לפניך". **ההרגשות שבלב וההכרה שבלב חיים עם המציאות שאני יודע.** "וידעת היום", כך הוא אמר, זה עבודה אחת, "והשבות אל לבבך", עבודה שניה. **ובקלם אמרו שהמרחק מ"וידעת היום" עד "והשבות אל לבבך" זה יותר גדול מאשר המרחק בין השמים לארץ.**

מה פירוש? אדם יודע הכל. כל ילד יהודי שנולד כאן ויושב כאן ונכנס לתוך עולמה של תורה יודע על הכל. השאלה היא על הלב יש לו פעולות שהוא פועל, והלב פועל באופן אוטומטי טבעי. הלב פועל לא מכוח ההנחה של השכל ולא מכוח האמונה שבלב, כי הוא לא מחובר לזה. כשהוא רואה משהו הוא רוצה אותו, לא כי הוא מאמין שיש מַצְוָה והקדוש ברוך הוא ציווה אותו לעשות את הדבר הזה. הוא רוצה אותו כי הוא רוצה אותו. שיגיע ממצב כזה שהוא רוצה אותו ויחליט האם באמת אעשה את מה שאני רוצה או שבתורה כתוב ציווי לא לעשות את זה, וזה עבודה שלמה איך אני לא אעשה, הרי אני כן רוצה.

עוד יותר קשה בשעה שאני עושה אותו וצריך לעשות אותו, כמו שאמרנו קודם, אני בא להתפלל ואני ודאי מתפלל. ושמענו שאתה יכול להתפלל היום כי התפללת אתמול, ואתמול כי התפללת שלשום, ושלושום כי התפללת בגיל חמש... ונכון שאם ככה התפילה שלך בגיל לא יודע איזה יכולה להישאר אותה תפילה של אז, כי מאז נכנסת מה שמפעיל את התפילה זה אותו כוח שהפעיל אותו אז, והכוח הזה עובד עד דרגה מסוימת. **אם אדם מצליח לעצור את הכוחות, זה נקרא להאמין, להכניס את השכל, את ההבנה שלו אל תוך הלב, וכשהוא הולך לעשות דבר הוא שואל את עצמו: זה נכון או לא נכון על פי ציווי השם?** הוא יכול אם זה לא נכון, אז גם כשמישהו אומר לו משהו והוא כועס עליו, שהשם ירחם על מה שהוא אמר. ועל זה אם הוא יעשה את זה, הכועס כאילו עובד עבודה זרה. למה? איפה העבודה זרה? **העבודה זרה שאתה עושה מה שאתה רוצה ולא האזהרה של הקדוש ברוך הוא שאמר שתאמין שלא צריך לכעוס.**

כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה. אם היית מאמין שזה בהשגחה לא היית כועס. אז אתה נותן שלטון למהלך הפנימי שלך, הרצונות. אמונה אמר המשגיח, פשוט פירוש המילים: מצאת את לבבו, שמה שראית בהר סיני, ואתה ראית שזה ככה, החדרת את זה אל תוך הלב. החדרת את מה שראית והבנת בשכל ואתה יודע את זה עד הסוף, אתה חי את זה בהרגשות שלך, ויש לך כוח לעצור כל פעולה כגון כעס, שאתה יודע שזה נובע לא מתוך אמונה, למרות שיש לך סיבה, אתה מכניס אל תוך הלב שכל מה שקרה

קרה בהשגחה ותגיב בהתאם. זה נקרא להאמין ביראתו, להאמין במציאות השם. העבודה הזאת קוראים לה השבה אל הלב.

אז איך היה הרב שך אומר: תקרא לזה באיזה שפה שאתה רוצה, כי לא אוהבים את המילה מוסר, אבל המילה מוסר זה המילה האמיתית. **להעביר דברים מהבנת השכל להרגשת הלב, יש מעשים שמחזירים את זה. וידעת והשבות, אז בתורה כתוב שיש צורה להשיב את מה שיודעים.** האמונה הזאת שאדם ילמד איך עושים אותה, זה איזה מכוונה כזאת שמעבירה משכל ללב למכוונה הזאת קוראים מוסר. אז נכון שצריכים כעת לעמוד ולהסביר איך היא עובדת, אבל זה התשובה לדברים.

שזה יודעים, אז יודעים באמת איפה התשובה של עבודה שבלב, ולמה אין טעם, כי כשאדם עושה את התפילה שהיא עבודה שבלב ועושה את זה בלי עבודה, לאט לאט הוא מאבד את הטעם כי הוא מרגיש עושה דברים חסרי טעם והוא צודק, לצערנו הרב. אבל העצה שלו לא להחליט כיוון שאני צודק אני אפסיק להתפלל, כי אז רחמנא ליצלן, השם ירחם. שיחליט כיוון שאתה צודק, אז תתחיל לעשות גם כן דברים צודקים, וצודק שאתה עושה את זה כי אתה לא מבין כלום ולא חשבת כלום ולא חשבת איך מעבירים **ולך תשאל מישהו שיודע איך עושים את פעולת ההעברה מהשכל אל הלב ואז תתחיל עבודה שבלב. ואיזו עבודה שבלב? זו תפילה.**

הגר"י אדלשטיין: יישר כוח גדול. אני מבין שעכשיו הבחורים יש להם עבודה עד לשנה הבאה להגיע מהארץ לשמים, מהוידעת לוהשבות, כמו שהראש ישיבה אמר, זה יותר רחוק ממה שמהשמים לארץ. יש עכשיו הרבה עבודה לבחורים שנה שלמה.

אין ספר כ"כ קשה כמו סידור. ואין ספר שמהנה כל כך כמו הסידור הגר"י אדלשטיין שליט"א: נבקש מראש ישיבת מיר שליט"א, שמענו כמה פעמים מראש הישיבה שהסידור זה הספר הכי קשה שיש, סידור תפילה. אולי הראש ישיבה קצת יסביר לבחורים מה הקושי בסידור התפילה?

מרן הגר"י אזרחי שליט"א: ברשות רבנן רבותי, וברשותכם יקירי. **צריכים לדעת שהספר הקשה ביותר שקיים זה הסידור. אין ספר כ"כ קשה כמו סידור. ואין ספר שמהנה כל כך כמו הסידור.** אני מרגיש כשהקדוש ברוך הוא עוזר לי ואני רוצה להבין מילה אחת בסידור, ואני בעז"ה משוכנע שזה נכון, אין לי הנאה גדולה יותר מזה.

שאלו מה זה למדן, אני לא אכנס לזה, ענו דברים מצוינים, אבל אני לא מחזיק עוד בזה, אני עוד הרבה יותר קטן. אני יודע ואני מרגיש שבכל פעם, כשאני אומר כל פעם זה אינה גוזמה, **בכל פעם שאני מבין מילה בסידור אם אני חושב שזו הפשט, זה החידוש, יש לי הנאה שאין כדוגמתה. ואם כל אחד היה מרגיש כך, אין הנאה רוחנית יותר מאשר להתפלל ולהבין מה שמתפללים ומה הכוונה במילה הזו.**

חושבים שלתפילה לא צריך רביה, רביה צריכים בשביל להיות למדן, זה לא אמת. אפילו שבשביל שאני אהנה, צריכים להבין כל מילה, למה כך ולמה כך. מדוע פעם מוסיפים מילה, מה המילה מועילה, למה חסר בלי המילה הזו. וזהו הסידור, זה הכל מסודר, אין דברים יוצאים מן הכלל, הכל מסודר.

אולי נדמה שזו הרגשה שלי, אולי, ג"כ לא אכפת לי, לא אכפת לי מהרגשה שלי, אבל חבל לי שלכם חלילה אולי אין את ההרגשה הזו. **אין ספר קשה יותר מאשר סידור, וכשמבינים אותו, מבינים כל מילה, זו הנאה רוחנית הגדולה ביותר.** זה לא יתואר, וזה הסדר, זה לא סתם זורקים מילה אחת כאן קודם ואח"כ, יש נוסחאות, כנראה שיש להם ג"כ, אבל זה הווארט אני מרגיש הנאה בכל מילה שלא הבינתי ואני מבין עכשיו. בכל הספרים שאני על כל פנים לעניות דעתי מכיר, אין עוד ספר כזה. **וזה מחייב להבין ולדעת.**

ולעניות דעתי כשאתה פונה בהבנה כזו לבוא עולם אתה מבקש, אז הקדוש ברוך הוא עונה לך מיד. הרי כתוב שבתפילה צריכים לפרט, לא להגיד רמזים. וזה נקרא לפרט. ההרגשה שלי היא לא מאפשרת לי להגיד עוד נימוקים, יש הרבה הרבה. אבל ההרגשה שלי שזה מה שעל כולם לדעת ולהרגיש.

הבעיה היא שלא זוכרים מה אני עושה בבוקר

הגר"י אדלשטיין שליט"א: רצינו לשמוע מהרב גלאי שליט"א. הרי ברוך השם כולם רואים את התפילה שלו, את כוח התפילה, את התפילות, עד כדי כך שהגאון הצדיק רבי דב יפה זצוק"ל בשיחות לימים נוראים הוא כותב בתור דוגמה את העלינו לשבח של רבי שמעון גלאי שליט"א. הוא מביא את זה בתור דוגמה שצריכים להתחזק. כמדומני ברשותו שאף אחד לא חושב על הרב גלאי שהוא צו"ל... רצינו לשמוע איך מגיעים לכזו דרגה גם תפילה וגם שאף אחד לא יחשוד במילה הזאת ולכן הרב גלאי מרשה לעצמו להגיד בשם המפורש את המילה צו"ל.

הגה"צ רבי שמעון גלאי שליט"א: אני רוצה לסכם, אתם יודעים אני בבוקר דיברתי, אמרתי שאני מפרש את מה שראשי ישיבות אומרים. אני אפרש את כל מה שהראשי ישיבות דיבר, אני רק שמש. היסוד, יש יסוד אחד. אני לא יודע אם אני אענה בדיוק על השאלה שהרב הגאון שאל, אני רוצה להגיד לכם דבר אחד. **הבעיה היא שלא זוכרים מה אני עושה בבוקר**. תשימו לב, מה אני מתחיל בבוקר, אה? מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמת. אלוהי נשמה שנתת בי, אתה בראתה.

היסוד של כל מה שדיברו הוא שאם האדם יודע שכל מה שהוא מתפלל קשור אליו. אלוהי נשמה שנתת בי, בלעדיך אני לא קם בבוקר, בלעדיך אני לא יכול ללמוד, בלעדיך אני לא יכול להתפלל. כל מה שיש לי זה הכל ממך. וזה היסוד. דהיינו מה שדיברו שצריכים למדן בתפילה. למדן הפירוש הוא להבדיל בהמות עובדים עם אינסקינט. הם הולכים, הם לא מבינים מה שהם עושים. בן אדם הקדוש ברוך הוא נתן לו שכל להבין, להתבונן.

כשאני אומר אלוהי נשמה שנתת בי זה לחשוב רגע, אני חושב על מה שאני אומר? נשמה שנתת בי, אתה בראתה, אתה יצרתה, אתה נפחת בי. אני יכול לעמוד לפניך ולהתפלל עם מה? עם פה שאתה נתת לי, עם עיניים שאתה נתת לי, עם האוזניים שאתה נתת לי.

בדיוק חשבתי ראה אנוכי נותן לפניכם היום, כולם שואלים זה מתחיל בלשון יחיד, ואחרי כן זה לשון רבים, מה התשובה? מה שאמרתי. נותן לפניכם, **תזכור אני מדבר גם אליך. ראה אנוכי נושא לפניכם**, אני לא יודע מה זה ציל, מה זה לא ציל. אני יודע שאומרים את זה, אבל מה הפירוש? שיהודי יודע שהוא קם בבוקר רק בחסדיו של הקדוש ברוך הוא. וכל מה שאומרים, אם הבנתי נכון אז זה מה שאמר, כי הוא רוצה להצדיק את עצמו. אני בסדר... אני לא יכול להיות כמוהו. אז אם אני לא יכול להיות כמוהו, אז מה אני עושה...

אתם יודעים מה כותב הסטייפלר זכר צדיק לברכה בחיי עולם? למה אדם כפוי טובה? אתם יודעים מה אמר החתם סופר? החתם סופר אמר למישהו, **אני לא יודע איזה טובה גדולה עשיתי לך שאתה זורק עליי אבנים. אז כותב הסטייפלר. למה אדם כפוי טובה? כי במקום לא נעים לו, אז אם הוא לא רוצה להיות מחויב להחזיר טובה לשני, אז הוא כפוי טובה. אנחנו חייבים להכיר בטובתו ובחסדו של הקדוש ברוך הוא, לא רק מה שעשה לכולם, אלא מה שהוא עושה לי.**

תלמידים יקרים חביבים, יש הרבה שירים, אבל יש שיר אחד שאני לא מסכים לו בכלל. מי יכול לנחש איזה? מי אנוכי שאזכה להתפלל. **מה זה מי אנוכי? אומר המסילת ישרים, אין כזה דבר. אין מי אנוכי.** אתה לא יכול לדעת, מתפלל על הגאולה, מה זה קשור אליי? כן, זה קשור אליך. **צדקה מקרבת את הגאולה, תורה מקרבת את הגאולה, זה קשור אליי. כל דבר שכתוב בסידור, נכון הראש ישיבה? הכל קשור אליי. ואני מבטיח לכם שהתפילה תהיה אחרת, מבטיח לכם.**

נכון אפשר להבטיח להם? שאם כל אחד יחשוב שהוא צריך לבקש על עצמו, אז זה יהיה אחרת לגמרי. מה כתוב? **צרי לפניו אגיד. צריך להרגיש שזה צרה שלי גם אם זה של השני.** אני לא רוצה להאריך בדברים, אבל תלמידים יקרים תזכרו, אנחנו קמים בבוקר מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמת. הוא לא חייב לי כלום והוא החזיר לי את הנשמה. ואני יכול ללמוד, ואני יכול להתפלל, ואני יכול לעשות את מה שהקדוש ברוך הוא נתן לי, אשרי ואשרי חלקי.

למדן באכילה?

הגרצ"י אדלשטיין שליט"א: היות שכולם דיברו על הדברים האלה שדיבר ראש ישיבת גרודנא שליט"א על העניין להיות למדן בתפילה ושה ניכר כמו שהראש ישיבה אמר. רצינו לשאול האם שייך להגיד גם שצריך להיות למדן באכילה? גם יש אוכל שאוכל למדן ולא למדן. זה נהיה נפוץ שבחורים מתנפלים על אוכל בחתונות או ששותים. פה זה לא נוגע לבני עליה, לא נקלקל אותם, אבל יש כזה מושג ששותים בחתונות ומתנפלים, האם זה סתירה ללמדנות או לא? רצינו לשמוע מראש ישיבת גרודנא שליט"א בעניין הזה.

מרן הגר"צ דרבקין שליט"א: זה רעה חולה שכתבו כאן בשאלה, הנהגה שלא מתאימה לבן תורה. כותבים שזה רעה חולה. אני אבל טוען שזה גם כן מפני שהוא לא למדן. **כפי שאמרנו הכוונה למדן, שהוא לא שטחי והוא לא עקום. אז א"כ הוא מבין שהנהגה הזאת לא מתאימה.** למדן לא שייך שיהיה את כל המה שכתבו כאן, שהדוגמאות של לרדוף אחרי האוכל, לרדוף אחרי זה, כל הדברים האלה, זה לא מתאים. זה מעורר את עצם המהות של הדבר. **זה נגד כל המציאות של בן תורה, של בן עלייה. זה כל העניין.**

עכשיו אני רוצה לדבר מה באמת המעכב שלא יוצאים הרבה למדנים. יש מדי הרבה מלומדהדיג. כבר נשאלה השאלה בחז"ל כתוב, מה יעשה אדם ויחכם? שירבה בשיבה ויתפלל למי שהחכמה שלו. אבל בסדר, אז ירבה

בישיבה. אבל מה לעשות שיש יצר הרע שלא רוצים להרבות בישיבה? מה התשובה? איך יבוא לידי להיות חכם? הוא צריך את הירבה בישיבה. זה עצמו זה קושי מאוד.

להרבות בישיבה זה הכוונה שיהיה רצוף, כולו מונח בתורה, שלא יהיה לו התעניינות אחרים, שלא יקפוץ כל רגע למקום אחר, לעזוב את הסטנדר, לחזור, לנסוע לשבת, לחזור, יום חמישי. זה הבעיה. **אלא היסוד הוא שצריכים לדעת שכדי להיות חכם צריכים לעבור קושי. עמלה של תורה. תורה לא יכולה להיקנות בקל, בלי קשיים. זה היסוד שאדם רוצה להיות חכם, הוא צריך להיות מוכן לקשיים. מוכן לוותר על הנוחות שלו, חייב אדם לוותר. זה היסוד הראשון. מי שרוצה גם "לחיות חיים", "להנות מהחיים", ואגב זה להיות חכם, לקבל את כל המעלות של תורה, זה לא שייך.**

דבר שני, צריך לשקלל לעצמו את הערך של תורה. ערכה של תורה. הוא צריך לדעת למה הוא שואף? הוא שואף לבן תורה. מה זה תורה? צריך לשקלל על זה, **צריך להחזיר לעצמו את החשיבות של תורה.** מה זה תורה? תורה זה לא חכמה שכתובה על הכתב. **תורה זה מציאות רוחנית. כמו שיש שרפים, אופנים וחיות הקודש, תורה זה אחד מחיות הקודש. זה מציאות רוחנית פעילה.** תורה מחזרת אחרי האכסניה שלה. תורה מבקשת מהקדוש ברוך הוא על לומדיה. תורה מסייעת ללומדיה להבין.

ויותר מזה, כותב בנפש החיים שהתורה היא משלמת את השכר של לומדיה. את הפסוק "להנחיל לאוהבי יש", לא הקדוש ברוך הוא אומר את זה, ככה כותב הנפש החיים, התורה אומרת את זה. "להנחיל לאוהבי יש". התורה תשלם את השכר של אוהביה. אוהביה זה כמובן מי שלומדים אותה, מי שמחזיק בה, מי שאוהבי התורה.

רבי חיים אומר, למה זה נקרא אוהבי התורה? **מפני שכל המציאות של התורה, כל המציאות הרוחנית הזאת, שילמדו אותה. וכאשר לומדים אותה, מתקנים אותה ומביאים אותה לתיקונה השלם, זה אוהבי התורה, והתורה משלמת את השכר.**

בזה הסברתי מה שהגמרא בתענית אומרת, שעבירה מכבה מצווה ואין עבירה מכבה תורה. את השכר מצווה משלם הקדוש ברוך הוא. ברוך משלם שכר טוב ליראיו. יראיו אלו שעוסקים במצוות, משלם הקדוש ברוך הוא. אבל את השכר של התורה משלמת התורה. אז ממילא, אומרת הגמרא, עבירה מכבה מצווה. כשהקדוש ברוך הוא בא לשלם שכר על מצוות, הוא מקזז את העבירות. מצד השכר של המצוות מגיע לך שכר, מצד העבירה לא מגיע לך שכר, אז זה מקזז, עבירה מכבה מצווה.

אבל תורה, שמשלמת שכר ללומדיה, היא לא מתחשבת עם העבירות. זה הפשט של אין עבירה מכבה תורה. אז ממילא, כאשר מבינים את הערך של תורה, השכר של התורה משלמת לעוסקה, זה יכול להביא שאדם יהיה מוכן להשקיע ולהיות מוכן, כמו שלמדנו בברייתא הזאת, שדרשו בכבודה של תורה, הסכת ושמע ותכתת עצמך, אין אדם לומד אלא אם כן פת במלח תאכל, וכל הקשיים שצריכים לעמוד לפני אדם, **אבל אם הוא שואף לקבל תורה, להיות בן תורה, זה יכול להביא לו להיות תורה, את מה שהבטיחו, מרבה בישיבה, ובתפילה, ובתפילה יתקדם, אז התורה מבטיחה שהוא יהיה בן תורה אמיתי.**

האם באמת כל בחור צריך לדאוג על גזירות של עולם התורה?

הגרצ"י אדלשטיין שליט"א: היום השפה המדוברת ששומעים כל הזמן, זה גזירות על עולם התורה. וכל בחור בישיבה כבר מרגיש את עצמו שהוא צריך להיעצר בצרת הכלל, לבטל את הגזירות של עולם התורה. פגשו איזה בחור, ראו שהוא הולך כפוף. שאלו אותו למה אתה הולך כל כך כפוף? אז הוא אמר כל עולם התורה על הכתפיים שלי, אני כפוף.

רצינו לשמוע מראש ישיבת מאור התלמוד שליט"א, האם באמת כל בחור צריך לדאוג על גזירות של עולם התורה? שואלים שאלות איפה לכוון בתפילה, אם ב"ולמלשינים" או ב"צמח דוד עבדך". בחור צריך להתפלל בתפילות לחשוב על "ולמלשינים" או על "ולירושלים עירך", על מה בחור בישיבה צריך לחשוב כשלומד בישיבה? אולי בכלל כל הגזירות של עולם התורה בכלל לא שייך לבחורי הישיבות.

מרן הגרצ"י קוק שליט"א: ברור שבחור צריך לחשוב מה האמת. אדם לא חושב מה האמת. כשהוא שומע שני דברים אז הוא שואל, מה מושך אותי יותר? כמו שדיברנו קודם, ההחלטה שלו לא מה צודק יותר, מה נכון יותר, כי יכול להיות שבאופן טבעי אין לו בכלל, הוא עוד לא הגיע לאני שלו שבכלל מנהל את עצמו. וכשיש שני דברים יש לו שני צדדים.

כמו שבלמוד יש אחד ככה, הוא בכלל לא מסוגל לחשוב שיש צד שני. אז מה יש לשאול אותו מה הפשט כאן? כתוב, כתוב, וזהו. או שזה נכון כמו שהבנתי, או שזה לא נכון, אבל הוא לא מבין שיכול להיות צד שני, כי הוא לא התרגל לחשוב, אז אין לו כוח מחשבה, הוא לא יכול לחשוב צד אחר מהצד הטבעי שהוא חושב. ובמעשים פשוט שזה ככה. אדם שחי טבעי, אז

כשיש לפניו משהו שהוא רוצה לאכול אותו, איך אמר שיכור? שיש אומנם שבעים טעמים שהסבירו לו למה לא לשתות יין, אבל הוא יש טעם שגובר על כל הטעמים. מה? הטעם של היין בעצמו. כשעומד זה לפניו, הוא לא מסוגל. תגיד לשיכור תחשוב למה לא לשתות. אם הוא היה יכול לחשוב, הוא לא היה שיכור. **כל החפצא של שיכור זה שהוא לא יכול לחשוב**. אז מה אתה מדבר לי מה לחשוב? שיכור. ויש שכורת ולא מיין. שיכור זה לא דווקא מיין, כל דבר יכול לשכר את האדם.

אז בעצם העבודה הראשונה של יהודי ושל בן תורה, שזה הצורה של יהודי, אסתכל באוריינתא וברא עלמא, **כי בלי שהוא בן תורה הוא באמת לא חושב על שום דבר**. לא מסוגל לחשוב, לא שהוא, אין מה לתבוע ממנו. רוצים שהוא יחשוב, רוצים שיתחיל לחשוב, תסביר, תשב איתו לאט לאט, תראה לו מה שכתוב בגמרא כפי שהוא מבין, ולאט לאט תראה לו שיש צד שני. אז יעוררו את כוח המחשבה שלו לראות צד שני.

זה כמו שיד שחלילה לא עובדת אחרי שאדם לא הפעיל אותה הרבה זמן, אדם לא יכול להזיז, לא מבינים למה לא יכול להזיז! לא יודע, לא הזזתי אותה במשך שבוע שבועיים, אני לא יכול. המחשבה נתפסה והיא רחמנא ליצלן לא פועלת. זה משהו יותר עדין ממה שהיה. אז זה הדבר הראשון שאדם בכלל צריך בעצם.

עכשיו אחרי שהוא חושב, אז הוא רואה כך. הוא אומר בהתחלה מה לעשות עם פרנסה? אז הוא בטוח שפרנסה תלויה בעבודה שלו. אז לא צריכים הרבה כדי להסביר לו בשכל שיש י"ג עיקרים, שהקדוש ברוך הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, עושה ועושה, ובשעה שיעשה המצוה יצליחו שכרו ובשעה שעובר עבירה יכריזו עונשו.

אני רוצה אולי לספר סיפור לא לחיזוק, אבל מעשה שהיה, לפעמים זה יותר. הסיפור היה לפני עשרים שנה והיה לו המשך בשנים האלה, אני מספר לכם מה שהיה. בא אלי אברך, אחרי החתונה הוא התחיל ללמוד, היה לו סגנון שלו, גמר מסכת מהתחלה עד הסוף, היה בישיבה, אז הוא הקים כולל, מיישור נתן לו כסף, חמישה עשר אברכים, וכך למדו כל מסכת מתחילתה ועד סופה באמת בצורה טובה. הוא נהנה, זה החזיק מעמד עשר שנים.

אחרי עשר שנים אותו אדם שהחזיק בא ואמר אני מאושר שעשיתי את זה, הייתי מאושר אם אני יכול, הפסדתי את הכסף, אין לי, אני לא יודע מה לעשות. בא לשאול שאלה מה לעשות, ללכת כעת לכולל אחר שלומדים בצורה אחרת, יהיה לו פרנסה, הוא אומר אבל אני יודע שלא יהיה מה שהיה, לא יהיה מה שהיה. מה הצד השני? אין, לא יודע מה לעשות.

באותו זמן הוא מספר תוך כדי זה שאשתו עבדה עד עכשיו והיה לה פרנסה, מורה באיזה מקום, פיטרו אותה. אז גם היא לא עובדת עכשיו. **לא היה לו שום נידון, אני ממשיך ללמוד, זה ברור לו. איך? אמרתי לו זה יש יהודי אחד שאני יודע בדור, אז היה רבי אהרן לייב זכר צדיק לברכה**, סע אליי, הוא נסע לשם, שאל אותו עם הכולל את הסיפור, האם לעבור לכולל אחר? אז הוא שואל אותו אשתך עובדת? אז הוא אומר לו לא עכשיו פטרו אותה, אז תמשיך איפה שאתה נמצא עכשיו. יצא החוצה.

שאל את אחד מהנכדים שמה, אני לא הבנתי, ככה הוא ענה לי מילא היה אומר לי תמשיך, בסדר, מקבל עול תורה, אבל מה זה קשור לאשתי עובדת או לא? אז אמר לו הנכד לא הבנת מה שהוא אמר. אמר לו אז תיכנס בבקשה ותשאל גם אתה. חזר לשמה, חזר על השאלה, אברך בחוץ שאל ככה, לא שמע טוב את התשובה, אז הוא שואל אותו אשתו עובדת? לא. אז שימשיך. יצא, הוא מטלף אליי, אני אעשה כל מה שאמרו לי, אבל אני רק רוצה להבין מה נאמר.

אמרתי לו לפי מה שאני מבין, הוא אמר את זה בכזאת פשוטות, אם יש לך עצה בהשתדלות, אז אולי אתה לא במדרגה כזאת שתלך בלי השתדלות לעשות כאלה דברים, ואתה יכול ללמוד גם ככה, נו, אז תלמד קצת, אבל תהיה פטור מעול פרנסה. אבל אם תעשה את זה, לא תצליח כלום, כי אשתך לא עובדת. לא ללמוד, אין לך צד, אתה רוצה להיות מקבל עול תורה, אז העצה שלך להיות מקבל עול תורה תישאר איפה שאתה וזהו. עד כאן. אמר הבנתי.

אני בעזרת השם עושה. פניתי מיד לכמה חברים מהעבר, לא סיפרתי לו, תדעו לכם שהחודש הזה אין משכורת, לא לו, לא לאשתי, תחשבו מה לעשות, אברך היו לו כבר ילדים אז. שבועיים עובר, הוא לא מתקשר אליי, שאלתי אברכים, אמרו לו לא קיבל. אני מרים לו טלפון, הוא מבקש סליחה. למה? הוא היה טרוד.

מה קרה? הוא אומר, הוא חזר לכולל ואמר את התשובה, הוא היה אמריקאי והיה לו חבר אמריקאי גם בכולל, אז אמר לו אני אמריקאי, אני אסע שלוש פעמים בשנה בעזרת השם נחזיק, זה לא כולל כל כך גדול, אבל תעשה לי טובה, אתה פעם אחת בשנה גם תיסע. אמרתי בסדר, בשביל להמשיך ללמוד טוב, זה אני כן יכול, ויש משפחה שמה, דבר אחד. מה עם

אשתו? אומר שלושה ימים אחרי זה הציעו לה משרה, 500 שקל יותר מאשר המשרה הקודמת. עד כאן הסיפור, זה מופתים.

אבל הפשט, איך שרבי אהרן לייב ענה לו, **הוא ענה לו מילה אחת: תקבל עול תורה. וכל המקבל, הוא ראה בחוש, מעבירים ממנו. זה הצורה הפשוטה**. כשאדם יודע, זו הצורה, הגישה האמיתית בהתחלה. אז עכשיו כשהיה נוגע כעת לשיבות, זה השתמשו, ידעו שכל צורה אחרת זה סתירה לקבלת עול תורה.

אז היה חלק של הכספים, מה עשו? עשו את הנסיעה הגדולה שכולם יודעים, שהיום כבר רוצים שגם אנחנו נהיה, **כלומר שהחזקת עול תורה של הדור ירדה מהאנשים שלא מהוגנים היום, ומהשמים גזרו שבני התורה יהיו לא רק הלומדים, אלא גם שותפים בהחזקה עם הגבירים. מיד הדבר הסתדר בעזרת השם**, כן יתן השם וכן יוסיף. הדבר הזה מסודר. איך? מקבל עול תורה בצורה ראויה. אז אנשי הממון קיבלו עול תורה עד הסוף, הם עשו למעלה מהיכולת שלהם ולמעלה מהאפשרויות. כל המקבל, הסתדר.

עכשיו השאלה לצד השני, שואלים, בתי סוהר ודברים כאלה, שזה ניסיון לכל אחד, זה קל להגיד בחור צעיר וכו'... תסבול, זה לא יכול להיות. מה התשובה? אלא אדם צריך להאמין ולדעת בדיעה ברורה, כמו שיש מקבל עול תורה, יש מקבל עול תורה של כל עולם התורה עם הגזרות עליהם.

זה לא הפשט שהבחורים האשמים בגזרות, אז אומרים להם אתם תתחזקו, בחור אומרים לו את זה, אז כל החטאים של הדור חטאינו הוא נשא, וכל הדור סובל בשבילי. נגיד שזה היה אמת, אני לא חושב שבחור יכול לשאת משא כזה בדרגה, אפשר רק לעשות אותו ממש למימוש מעצמו, נו, כל הדור עליו וכל הדור נענש בגללו, ולפני שהוא יעשה תשובה הוא יעשה עוד הרבה דברים אחרים שכבר לא יהיה עם מי לדבר שיעשה תשובה.

מה באמת? באמת היא שבשעה שצריכים לקבל עול תורה, **יש מצבים כאלה שהקדוש ברוך הוא מעמיד לפני אנשים שיהיו באמת מקבלי עול תורה. וכשהדור מקבל עול תורה, הוא זוכה שיעבירו ממנו**. אז כמו שיש אנשים המקבלי עול תורה של הכלל ישראל, זה היושבים כאן עם כל חבריהם שנמצאים במקומות אחרים מהסוג הזה. זה המקבלים, **הם המעמידים של הכלל ישראל, הם המחזיקים של הכלל ישראל, בזכותם יש בכלל קיום של הכלל ישראל**, בזכותם יש הממון של הכלל ישראל, בזכותם יש השמירה של הכלל ישראל.

ולא צריכים הרבה להיות גאונים גדולים כדי לדעת שלפני 90 שנה ו-100 שנה היו כמה אלפי שנה שלא היה שום דבר ששמר על הכלל ישראל והמשיך להתקיים מה שהיה. ההבטחה של הקדוש ברוך הוא "לא יחמוד איש את ארצך בעלותך לראות את פניי", איך יכול להיות שאתה תעלה לראות פני השם ויכנסו לתוך הבית שלך? אז עזבו את השדות פתוחים, עזבו את הגבולות פתוחים, **לא היה משמר הגבול, לא היה שום דבר**, עלו לרגל, אף אחד לא נכנס לשדות שלהם. שנה אחת כתוב שהם באו, מצאו אריות ודובים, אז הם חשבו "או, זה היה להם ניסים". בשנה הזאת הם ירדו ממדרגתם והם לא היו מספיק חזקים, אז היו צריכים אריות ודובים.

כשאין אריות ודובים לא צריכים לעשות שום דבר.

הקדוש ברוך הוא מבטיח "לא יחמוד", זהו, מה צריך עוד חוץ מהבטחה של הקדוש ברוך הוא? כמו שבשמיטה יש לך הבטחה "וציוויתי את ברכתי לכם לשלוש שנים", אז זהו זה, זה ההבטחה. הקדוש ברוך הוא מבטיח "לא יחמוד". אבל הקדוש ברוך הוא מבטיח שכשכלל ישראל מקבלים עול תורה, אז יש את ההנהגה הזאת שהייתה אז כל הזמן.

ידוע שבזמן ירמיהו אמרו לו "מה נאכל?", הוציא להם את הצנצנת מן שהייתה שמה ששמרו אותה מזמן משה רבנו, והראה להם זה אכלו אבותיכם. הוא לא בא להגיד להם שכעת ירד מן, לא ירד מן בזמן ירמיהו. הוא אמר להם **"אתם מבינים שיש מן מהשמיים? אז יש עוד דברים, מה אכפת לכם איך? אל תעזרו לקדוש ברוך הוא**, אני רק מראה לכם שתדעו את זה, אם בזה תאמינו ותעשו מה שמוטל עליכם, אז אותו סיפור שסיפרתי על הפרט מתקיים עם כל הכלל ישראלי". זאת אומרת שהעבודה שלנו לא לחשוב מה עושים איתם ואיתם.

יושבים פה השלוחי ציבור של הכלל ישראל, לא חלילה שהם החוטאים הגדולים, אבל הם בתור המזכים הגדולים של הכלל ישראל, אז הם מקבלים עול תורה. אם מכאן תצא החלטה שמקבלים, וכמו שדיברו כאן שעול תורה לא להחליט שמוכרחים ואין ברירה וזה אדם ככה לא יכול, גם אם הוא ירצה הוא לא יצליח.

שיעשה את זה בשמחה ובטוב לבב, וכמו שאומר אם בא בצורה כזאת שתעשה לו חשק ללמוד עוד יותר ועוד יותר, וזה הצורה, יחפש את כל העצות, ואז לא יצטרכו לדבר איתו על שיש על שבת, כמו שדיברו פה שעל שיש צריכים לדבר עם אנשים איך לא לאכול צילנט... אלא צריכים לחשוב מה הבעיה, למה, מחפשים מה שטוב. אם יהיה לו טוב, לא יהיה את השאלה הזאת.

ששמעתי מהגאון רבי מרדכי מן, היה פעם ברחובות, וסיפר שהוא נכנס לחזון איש ושאל אותו בתור אברך צעיר, שהוא התחיל לעבוד על תאוות אכילה, מה הוא צריך לעשות? החזון איש שואל אותו "תגיד לו, אתה לומד קצות החושן?", אמר לו "מה השאלה?", "אתה נהנה?", "כמובן", "אוי", אומר "תמשיך הלאה, מי שיש לו טעם בקצות החושן אין לו טעם בדברים אחרים".

למה? לא כי הוא עשה משהו, אדם מחפש להתענג, "ויש להתענג על השם" שזהו התענוג האמיתי והעינוג הגדול, זה לא בעולם הבא, העינוג הוא לא רק העינוג בעולם הבא, יש תענוג גם כאן. תארו לכם אלה שבאים כאן, שמעו וישמעו בעזרת השם, במשך השבת הזאת, את כל השיעורים, וכל מה ששמעו פה, בעזרת השם הוא חוזר והוא לא אומר "אוי, התגברתי וויתרתי על יומיים בין הזמנים שהיינו עושים טיולים ואני ויתרתי".

אף אחד כאן לא ויתר על כלום, הוא שילם כסף בשביל לקבל תענוג שאין לאף אחד אחר חוץ ממנו פה. ברור לכולם את זה, אחרת לא היו באים, אף אחד לא אמר לו לעשות את זה, כל אחד בא. אם את זה ידעו וזה יעשו, זה הצורה בדיוק כמו שכאן כשקבלו אלה בעלי הממון את העול עליהם אז נפתרה הבעיה, שנקבל אלה שהם אחראים לקבלת עול תורה, הכלל ישראל ישתנה, הכל ישתנה, ויהיה "קבלת עול תורה, השיבנו השם אליך ונשובה חדש ימינו כקדם" בעזרת השם.

שאלו שאלה אם לכוון ב"ולמלשינים". כן, בסדר. אבל עיקר הכוונה שצריכים זה ב"השיבנו אבינו לתורתך", זה ודאי יעזור. "ולמלשינים" בסדר, זה תפילה, שוודאי שצריכים להתפלל. אבל כל מה שמתפללים רק על זה בלי "השיבנו", אז אתה חושב שהמלשינים קמו מעצמם, וריבוננו של עולם תעקור אותם. אבל הוא שלח אותם. אני מאמין שכל דברינו אין בהם טבע, אז מה אתה מבקש שהוא לא ישלח אותם? אתה אומר שאני רוצה רחמים וחסדים שלו, בסדר. אז לכל הפחות שבחסד תהיה ראוי שאני אקח אותם. אם תכוון ב"השיבנו לתורתך", אז בחסד לא יהיה עד כדי כך בשלמות, אבל בחסד תזכה לזה. אז אם הוא יכוון ב"השיבנו", הוא יוכל לכוון ב"ולמלשינים" וזה יעזור.

לעניות דעתי גם היום אין גזירות - יש ניסיונות

הגרצ"י אדלשטיין שליט"א: היום מדברים כל הזמן על גזירות. רצינו לשמוע מהגאון רבי בונים שליט"א, האם בזמננו כשאנחנו היינו צעירים, גם היום אנחנו צעירים, אבל בזמננו לא היה גזירות? לא היה רדיפות על בחורי ישיבה? לא היה כרזות כאלה שהיה כתוב "ידרוס כל דוס" או דברים דומים לזה? איפה יוסל'ה? מה התחדש היום משהו חדש או שתמיד היה את זה ותמיד התגברו על זה?

הגאון הגדול רבי ישראל בונים בן חיה רויזא שרייבר שליט"א: ברשות. דבר ראשון להוסיף על מה שהראש ישיבה אמר, אפשר רק לקלקל. באמת דברים נפלאים שצריך לשנן אותם.

רק יורשה לי להגיד שאני יכול לענות על השאלה אם בזמננו היה גזירות, רק אם השאלה בנויה על כך שהיות שהיום יש גזירות, אז האם גם פעם היה. לעניות דעתי גם היום אין גזירות - יש ניסיונות, אין גזירות. הקדוש ברוך הוא מעמיד אותנו בניסיון. אנחנו התרגלנו לחיות פה חיים קלים, הכסף זורם והדיחויים והפטורים זורמים והכול בסדר, והתרגלנו לחיות חיים קלים.

ואז הקדוש ברוך הוא מאהבתו אותנו אמר בוא נעמיד אתכם בניסיון, נראה איך אתם עומדים עם ניסיונות, שיהיה קשיים. אז הפרנסה לאברכים, אלה שיושבים פה זה לא נפקא מינה להם, אבל לאברכים, זה לא מילה נכונה לקצץ להם בפרנסה, לקצץ את הברז הזה שמשמה זה הגיע. ונראה אם אברך מבין שהפרנסה לא מגיעה מהרשעים האלה, האברך ימשיך הלאה ללמוד בכל הברען, והקדוש ברוך הוא ישלח מאיפה שישלח, או שלא, או שתרים ידיים.

בחורים, עוצרים כל בחור שמסתבך עם המשטרה. ובוא נראה בחור האם הוא חייב להסתבך עם המשטרה או שישביה בחור אמור להסתבך רק עם אביו ורבה, לא עם המשטרה. ובהיפך, נתנו, העמידו אותנו בניסיונות שלא הכול הולך בקלות. אבותינו עברו שואה, אנחנו ברוך השם לא שמה, ורק היה מאוד קל ועכשיו הקדוש ברוך הוא רוצה שנעבוד בתוך ניסיון, בתוך קושי. למה זה גזירות? שום גזירות לא. ואין שום גזירות היום ואין שום דבר. יש ניסיונות.

הם הפסידו שהם לא זכאים שיהיה להם חלק בתורה, טוב זה בעיה שלהם. אבל אנחנו מבחינתנו היה לנו מאוד קל והקדוש ברוך הוא העמיד אותנו בניסיון. זה הכול. וחוץ ממה שגם משנה לשנה המצב היה שהתחברנו יותר ויותר למה שקורה מסביב, נהיינו שייכים, נהיינו חלק מהעניין. אז הקדוש ברוך הוא אמר בבקשה, היפרד נא מעליי, אתם אין לכם קשר, אתם בני תורה, אתם חיים רק עם התורה, לא עם שום דבר אחר. ולכן הם לא זכאים עכשיו שיהיה להם חלק בתורה שלנו, ואנחנו עומדים בניסיון.

מי שכרגע שבור ומי שכרגע מרגיש לא טוב, זה אחד שלא מבין שהמטרה שלנו בחיים זה להתמודד. וכמה שיותר קשה אתה יותר חי, וכמה שיותר קשה אתה יותר מתמודד. מה החכמה לעשות רק שקל? אדרבה, כשקשה, קושי גופני, קושי ממוני, קושי נפשי, אדרבה ואדרבה, זה הזמן להילחם. צריך להיות מאושרים עם המצב הזה. לא גזירות ולא למלשינים ולא שום דבר לא. לקיים השיבנו אבינו לתורתך, לא להתפלל, לעשות את זה ולכוון על המצב של היום במודים אנחנו לך.

הגרצ"י אדלשטיין: יישר כוח על הדברים ששמענו, שבעצם היה שינון למה שאמר ראש ישיבת מאור התלמוד. כל הדבר הזה שצריך לדעת, אם מתחזקים בלימוד אז אין גזירות, שיש גזירות. שמעתי מאבי מורי (מרן) הגאון רבי יעקב אדלשטיין) זצ"ל, שהוא אמר פעם לאיזה מוסד שהפסיקו לו את הקיצוצים, קיצצו לו בתקציבים. אז הוא אמר למנהל של המוסד, הוא אמר: עד עכשיו קיבלת את הכסף בצינור של ביוב, עכשיו תקבל בצינורות קדושים, לא בצינור של ביוב.

הקדוש ברוך הוא אוהב אותנו ולכן הוא עשה שיהיו גזירות

מרן הגר"י אזרחי שליט"א התייחס לנושא השעה: שאלתם מה עם הגזירות, ואני אומר לכם: אין דבר טוב יותר מהגזירות. הקדוש ברוך הוא אוהב אותנו ולכן הוא עשה שיהיו גזירות. רבי יוחנן וריש לקיש בתמורה, במסכת תמורה (י"ד עמוד ב'), מוטב שתעקר תורה. מה זה מוטב שתעקר חלילה התורה? בכל הגלויות שהיו גזירות, זה נתן כוח להתנגד להם.

מה מחזק אותנו? הקדוש ברוך הוא רוצה לעשות לנו גזירות עלינו? לא. הוא רוצה לחזק אותנו. לכן אני אומר את זה לכם, ואני מתכוון לומר להם, שכל גזירה יותר שהם יעשו, שידעו שאנחנו נהיה יותר חזקים. זה אני עונה על הגזירות. לא לחשוב, אוי, נתנו למגולחים האלה, נתנו להם כוח לבזות את בני התורה. נתנו להם כוח שיהיה לנו כוח לכבד את בני התורה. זה צריך לדעת. ואז לא כל כך שבורים. כמו שיש משבר לבחור, מה הוא לא לומד? יש לו משבר. אין משבר, אין דבר כזה. עוברים הרבה גלים וזה לא משבר. אולי זה ניסיון. לכלל ישראל אין משברים בכלל. מה עכשיו שאלתם?

בין אדם לחבירו זה אש

הגרצ"י אדלשטיין שליט"א: נבקש מראש ישיבת מיר שליט"א, את העניין הזה איך מחזקים, אנחנו יודעים כמה שהראש ישיבה מדבר על העניין הזה של בין אדם לחברו, איך מחזקים את האהבה והידידות בין בחור לבחור בישיבה..

צריכים לדעת יסוד מה שהרמב"ן כותב, ש"ואהבת לרעך כמוך" אין הפשט חלילה שיהיה כמוך. החתם סופר אומר אולי בתורה. אלא על כל מה שאתה רוצה, תרצה גם בשבילי, לך יותר. אם אתה מבין את הדבר הזה שהוא אחיך, ויותר מזה לא שייך, אז אתה משתדל להיטיב עם האחרים. זה נותן לך כוח, והוא משתדל להיטיב איתי.

אני אומר בתחנון "ירחם וחנון". מורי חמי (מרן הגר"ח שמואלביץ) זכרוננו לברכה, ראש ישיבת מיר, לזכרו תאוות כל נפש. הוא היה אומר בקול רם "ויאמר דוד אל גד". אני לא זוכר אם שאלתי אותו או לא. "ביד אדם אל אפולה".

ואתם כולכם יודעים מה הוא היה אומר, שאם אחד יכניס אצבע לאש, בתנאי שלא יישרף, ודאי הוא מבין מה יקרה. לכן הוא דיבר על הבין אדם לחברו. וזה לא קשה, אומרים לך, לך יותר. אבל אתה רוצה כבוד? תרצה גם בשבילי כבוד. אתה רוצה כסף? גם בשבילי. כל מה שאתה רוצה חייב גם בשבילי. לך יותר, מפני שזה לא שייך. זה אומר הרמב"ן, כולנו יודעים, אבל אם יודעים את הדבר הזה, יודעים שאתה חייב שיהיה לו כמוך. על ידי המעשים אנו נפעלים, ועל ידי הפעולות הושפעו הלבבות. זה מה שנאמר פה.

ואני הבוקר אמרתי ואני אחזור בקצרה. אמר רבי שמעון בר יוחאי, כך אמרה תורה: איפה מכבדים את המצוות? שהמצוות הן שלוחי, ושלוחו של אדם כמותו. אם אתם מכבדים את המצוות, כבדתם אותי. אם אינכם מכבדים את המצוות, ביזיתם אותי. אין באמצע שום דבר. או לכבד או לבזות. אין. אדם מתחיל לחשוב מה לעשות. מה זה מה לעשות? מה אתה הולך לעשות? הולך לבזות בורא עולם חלילה או אתה הולך לכבד בורא עולם? זה כבר לא שאלה. זה "ואהבת לרעך כמוך". אם לא, אתה מבזה. אין לך ברירה, אתה מבזה. זה מה שצריך לדעת. ואין ככה ככה אני אוהב אותו ואני ככה ככה אוהב אותו. זה סתם אדם משקר את עצמו.

השאיפה של הגר"ש גלאי שליט"א

הגרצ"י אדלשטיין: רואים כאלה אברכים שבתור בחורים היו בחורים מצוינים בישיבה, ואחרי זה אחרי החתונה נשארים באותו רמה, לא רואים עליהם התעלות. מצד שני, בחורים אחרים שלא ראו כל כך בישיבה, רואים אותם איך שגודלים וצומחים.

רצינו לשמוע מהרב גלאי שליט"א בקודש פנימה, בחדרת קודש, אם הרב יכול קצת לשתף את הבחורים מה היה השאיפה שלו כשהיה בחור צעיר, כשהגיע מחיפה ללמוד בישיבה, מה הוא חשב, למה הוא רצה לשאוף, האם הרב גלאי חשב פעם כשהיה צעיר שיגיע כזה דבר שהרבה ידפקו לפתחו לבקש ברכות ולקבל הדרכות, האם בתור צעיר היה לו כזאת שאיפה, איך הוא הגיע לזה. בהורמניה דמרון שליט"א.

הגר"ש גלאי שליט"א השיב בחדות: אני רוצה להגיד שגם היום אין לי שאיפה כזאת.

הגרצ"י אדלשטיין שליט"א: סליחה הרב, היום כבר לא צריך את השאיפה, היום אתם כבר נמצאים שמה.

הגר"ש גלאי שליט"א אם היה לי כזאת שאיפה אז, אז מסתמא גם היה לי שאיפה כזאת היום. אבל כיוון שאז לא היה לי שאיפה כזאת, אז גם היום אין לי שאיפה כזאת. **היום יש לי שאיפה לעשות מה שעשיתי לפני חמישים שנים שנה. זה השאיפה שלי היום.** הייתי אצל רבי חיים זצוק"ל שעשו אותי שליח שלו להתפלל, לא יודע מתי זה היה, אבל לא יודע בדיוק אם זה היה שליח, על כל פנים הרב מה להתפלל עלי? **תתפללו עלי שיתנו לי ללמוד. וזה האמת, אין משהו אחר בעולם.**

אתם, אני ידיד שלכם, אני לא רב שלכם, אני ידיד שלכם. אני זוכר את עצמי בתור בחור, והיום מה שאני נותן עצות שאני זוכר מה היה בתור בחור. אני גידל לכם את האמת, **אבא שלי לא אמר לי לעולם ללמוד, לעולם לא. אבל ראינו ממה הוא חי, מה אכפת לו. בחיים לא שמעתי אותו מדבר רע על בן אדם, בחיים לא.**

אני רוצה להגיד לכם, שזה בעצם אני אסביר גם מה שדיברו קודם, איך אפשר לעשות מה שיהודי צריך לעשות ולא להיקרא צו"ל, זה ביחד עם זה. אני אגיד לכם מה שאומר המלבי"ם הקדוש, ותאמרו את זה. המלבי"ם הקדוש אומר: "לכו בנים שמעו לי יראת השם אלמדכם", אה? יראת השם. אומר המלבי"ם, **אנחנו לא כמו אומות העולם**, אומות העולם שהם רוצים להיקרא צול"ים, אני אומר את זה, אתם מבינים מה שאני אומר, הם מתנזרים מהעולם, הם פרושים, לא מתחתנים, חיים בעולם שלהם.

אומר המלבי"ם, אין דרכנו כך. אומר, אומרים לנו בתהילים מה הסוד שלנו: "לכו בנים שמעו לי יראת השם אלמדכם, מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב", תחיה עם העולם, תהיה עם העולם, **אבל "נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה, סור מרע ועשה טוב"**, ותהיה עם העולם, אל תהיה פרוש.

תשמעו טוב מה שאומר רבנו בחיי. רבנו בחיי אומר: "והבדלתי אתכם מן העמים להיות ליי". איך נהיים ליי? איך נהיים קרובים להקדוש ברוך הוא, אה? קדושים תהיו. אז מה, פרושים, אה? לא, לא. אומר רבנו בחיי: "ואבדיל אתכם מן העמים להיות ליי", להיות מובדלים מהם במאכלנו במשתנו ובלבושנו. **נחיה, נאכל, נשתה, נישן, אבל נהיה מובדלים מהם.** אנחנו אוכלים כמו שיהודי צריך לאכול, לחשוב רגע מה אני צריך לברך קודם. בשביל מה אני חי בעולם? זה הכל. **רק להתבונן בשביל מה הקדוש ברוך הוא הקים אותי בבוקר, אם לא בשביל להחזיק את העולם עם התורה הקדושה.**

עוד פעם, "ואבדיל אתכם מן העמים להיות ליי", שנהיה מובדלים מהם במאכלנו ובמשתנו ובלבושנו. תשמעו טוב, מה שהוא ממשיך, **לפיכך, מקנאים בנו ושונאים אותנו. איי איי זה הכל, זה כל הגזרות.** מקנאים בנו ושונאים אותנו.

אני סיפרתי את זה אולי כאן בשנה שעברה, אולי שמעו את זה חלק. הייתי במיאמי לפני ארבע שנים, ניגש אליי בסעודה שלישית מלצר גוי, ושואל אותי: "אני יכול להיות יהודי?". אני אומר לו: "לא. תקיים שבע מצוות בני נח, ותהיה גוי טוב". מי רוצה לנחש מה הוא עונה לי? **"אבל אני רוצה להיות שמח כמוכם!"** גוי! יש לו את כל העולם הזה. מקנאים בנו ושונאים אותנו. **תדעו לכם, אנחנו המאושרים עלי אדמות.**

אנחנו יודעים בשביל מה אנחנו קמים. כל אחד מתמודד בעולם הזה, זה לא יעזור. לכל אחד יש קשיים. אבל הרבה אמרו לי: "אני מקנא ברב, הרב מאמין". משוגענער! הוא מקנא בי כי אני מאמין, כי אני יודע בשביל מה אני קם בבוקר, אני יודע בשביל מה אני חי. אשריכם! **אם לא הייתי מתבייש הייתי שר איתכם ביחד, אבל אני מתבייש לפני ראשי הישיבות.** אתמול עשיתי את זה, נעשה את זה אחר כך.

אבל אשריכם, אתם בלב תשמחו ותשירו ותרקדו. "ואבדיל אתכם מן העמים להיות ליי". אנחנו המאושרים עלי אדמות. אנחנו יודעים בשביל מה אנחנו חיים, בשביל מה אנחנו מתמודדים. כל אחד מתמודד בעולם הזה, כל אחד, זה לא יעזור שום דבר. אבל הוא לא יודע בשביל מה הוא מתמודד. ואנחנו יודעים שהקדוש ברוך הוא נתן לנו תורה הקדושה, נתן לנו מצוות, ונזכה הלאה להיות מאושרים ושמחים עלי אדמות, ואז שום גזרה לא תפריע לנו.

שבני תורה יכאב להם מביטול תורה - מבטלי תורה יכבדו לומדי התורה הגרצ"י אדלשטיין: בחורים שואלים: היום יש ברוך השם בכל יישוב יש ישיבת בין הזמנים, ישיבת בין הזמנים עם גם מקומות שמהדרים עושים גם טיול של יום - יומיים במסגרת ישיבות בין הזמנים. רצו לשאול את המשגיח שליט"א, איך היה בזמנו? לא היה ישיבות בין הזמנים כל כך. איך אז למדו? ובכל זאת רואים שגם אז צמחו בלי כל הישיבות בין הזמנים.

המשגיח הגה"צ רבי חזקיהו משקובסקי שליט"א: זה מזכיר לי את השאלה מה היה לפני שהיה "אבות ובנים"? איך למדו ההורים עם הילדים, מה עשו בשבת? לפני שחידשו שלומדים בפורים כל הלילה, מה עשו כל לילות פורים? מי אומר שעשו באמת? **באמת היה חסר, אין מה לדבר, ברור שהיה חסר.**

אכשר דרא, כל דבר זה לעומת זה עשה אלוקים. יש ניסיונות, לעומת הניסיונות יש באמת גם את העולם הרוחני שגואה ועולה. **מה שאנחנו רואים היום את ההתפתחות הנפלאה של כל עולם התורה, "כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ"**. אני רק רוצה להגיד לכם דבר קטן, לדבר מול ראשי הישיבות אני באמת קטונתי.

אני רק רוצה להגיד לכם איזה סיפור קטן מהסיפורים שסיפרו שהגאון רבי בונים שרייבר היה באמריקה. אחד מהאנשים שם באמריקה, פיקחים במרכאות, נתן לו הרצאה שלמה עם כל מיני עצות למרן הגאון רבי דב לנדו איך שינהיג את העולם. רבי בונים שמע את הכל בקשב רב ומאזין. בסוף אמר, אתה ממש מדבר לעניין, ויש לי ראייה מרשימה בעוקצין, ראייה מפורשת. ההוא התלהב, שהרב יביא לי את הראיה. אז הוא אמר לו, **אחד שלא יודע שאין רש"י על עוקצין לא הולך לתת עצות לרבי דב לנדו.** ככה הוא אמר. על כל פנים. אני רוצה לומר לכם, אני לא בשביל לתת עצות או לדבר, אבל להעביר לכם קצת ממה ששמענו.

דבר ראשון, אני אתן לכם סיפור מעניין אצל מרן ראש הישיבה רבי גרשון אדלשטיין. ישבו פעם ודיברו איתו על כל הגזירות שהיו אז, (עוד מעט ישאלו אותנו עוד עשר שנים איך היה לפני הגזירות, זה גם ישאלו אותנו פעם. אז תזכרו טוב מה היה, כי תצטרכו לענות על זה. על כל פנים), נתנו כל מיני עצות מה לעשות בממשלה, בצבא. אז הראש ישיבה רבי גרשון אמר, שום דבר לא יעזור, חבל על הזמן. אז נבהלו, אז מה, אם תמנו לגווז? ואז הוא טבע מטבע לשון מאוד מעניינת. **ברגע שלבני תורה יכאב להם מביטול תורה, באותו רגע מבטלי תורה יכבדו את הלומדי תורה.** מטבע לשון שהוא טבע.

כל הדברים האלה, מה שאנחנו רואים היום באמת, שזוכים וזוכים וזוכים. רוצה להגיד לכם חתם סופר מאוד מעניין. החתם סופר שואל, איפה העלינו לשבח הכי חשוב שבמשך השנה? אני שאלתי כבר כמה, ראש השנה, יום כיפור, אה, איזה עלינו לשבח. אומר על זה החתם סופר, **עלינו לשבח הכי חשוב זה בתשעה באב בבוקר.** מאי האי?

אנחנו יושבים שעתיים שלוש, מדברים על כל הגזירות שהיו על עם ישראל. ולא הגזירות כמו שמדברים היום, כסף ודברים כאלה. גזירות שהלכו, רבי ישמעאל כהן גדול, עשרה הרוגי מלכות, תתנו, וורמייזא, מגנצא, גדולי עולם ענקי הרוח. מה שיהודי עבר, מה שעם ישראל עבר, תלאות של דם ואש. **ויהודי צועק אחרי זה ריבונו של עולם, עברנו את הכל, אבל עלינו לשבח, אני מודה לך שאני יהודי. אין עלינו לשבח יותר גדול, כך אומר החתם סופר.**

הראש ישיבה שלנו רבי יחזקאל סרנא זצ"ל אמר פעם דבר מעניין, יש שני סוגי מגילות, שיר השירים ואיוב. הרי התוכן הוא הפוך מקצה לקצה. פה זה נרקמת מסכת אהבה של עם ישראל, נברא עם בורא, מה יכול להיות יותר גדול מזה. איוב כולו מסכת ייסורים. אם לא היינו יודעים והיו שואלים אותנו, יש פסוק, "הכוני פצעוני נשאו רדידי מעלי". לאן זה שייך? היינו אומרים חד משמעי איוב. מה נוגע לשיר השירים? כולנו יודעים זה בשיר השירים.

אמר רבי יחזקאל סרנא, **זה לא סתם שיר השירים, זה בנה את שיר השירים.** הולכים לרקום מסכת אהבה, שכידוע אפילו בני אדם כאדם אל רעהו, בוא נראה כמה אתה אוהב אותי. עושים לי בחינה, שטוב, שהולך, זה לא חוכמה, זה לא ראייה. **בוא נראה אותך כשלא הולך. "הכוני פצעוני הורידו רדידי מעלי"**. מה תאמרו אם תמצאו ידידי? כואב לי, לא רוצה צרות, לא רוצה ייסורים, **שחולת אהבה אני. כן מכות, לא מכות, אני אוהבת אותך. לא רק אוהבת, חולת אהבה אני. פה נרקם שיר השירים.**

צריך לדעת, שוב אמרתי, אני לא בשביל להגיד דעות בפני כאלה ראשי ישיבות גדולי תורה, אבל לדעת כמו שהזכיר קודם מורנו הראש ישיבה הגאון רבי בונים, **הקדוש ברוך הוא מנסה אותנו, כי מנסה השם אלוקים אתכם לדעת הישכם אוהבים את השם אלוקים בכל לבבכם ובכל נפשכם.** כולנו הרי יודעים, גזירה עבידא דבטלה, אין שום ספק.

מרן שר התורה היה אומר המשיח כבר בפתח. שאלו אותו אם הוא בפתח למה הוא לא נכנס? שייכנס. **אמר כי אף אחד לא ביקש ממנו להיכנס. אמר**

אנחנו נמצאים, כך הוא היה אומר, שלבים אחרונים, כבר לא יודעים, כעת מנסים כל בן תורה, ליפול ברגע האחרון, כל כך חבל. זה הרגע לזכות, זה הרגע להיות נפשי חולת אהבתך. זה הרגעים הכי יפים שיש ליהודי בחיים, להגיד להקדוש ברוך הוא אני אוהב אותך בכל מחיר.

שאל פעם המשגיח של מיר, רבי בנימין פינקל, את אבא שלו, את הגאון רבי אריה, אמר בין הזמנים הוא לא לעניין כל כך. יש שלוש שבועות רציניים, כן אבל, לא אבל, אבל רצינות יש. לא אומרים בדיחות בזמנים האלה, זה לא זמן, ממעטים בשמחה, אומר המ"ב בכלל לא, אלול זה רציני. איך פתאום בין הזמנים באמצע?

אמר לו אבא שלו, פונקט פארקערט – בדיוק להפך, [זה מה שדיברו פה קודם, אני לא מחדש]. באים ליום הדין, בא מידת הדין ואומרת ריבוננו של עולם, מה אתה רוצה? בחור יושב ולומד, נכון. מה אתה רוצה בישיבה? שמה יגידו הוא הבטלן? נעים לו? שבשידוכים יגידו זה הבטלן של הישיבה? הוא לומד, מתמיד, ודאי שהוא לומד. **בא אלול מי לא פוחד מיום הדין, בטח מפחדים.**

ואז תיקנו לו, בא בין הזמנים, יש חופש, אפשר לעשות מה שרוצים, אין לא משגיח על הראש, אין ראש ישיבה, אף אחד לא יעיר. ובא בחור ואומר **ריבוננו של עולם, אני לא לומד בשביל זה, אני לא לומד בשביל זה, נפשי חולת אהבתך. איך יכול להיות שלא יהיה ראש השנה טוב? פה פוסקים את הראש השנה. ייתן הקדוש ברוך הוא לכולם כתיבה וחתימה טובה.**

לעשות את התורה מלומדה זה האסון של הדור

הגרצ"י אדלשטיין: רצינו רק לשמוע מהראשי ישיבות בתמצית את חשיבות העניין הזה שהבחורים באים ומתכנסים ושומעים דברי תורה ויראה בימים האלו.

מרן הגר"צ דרבקין שליט"א: יש לפני מאמר של הרב דסלר זכרוננו לברכה, שכתב אחרי השואה, אבל הדברים מתאימים יותר לזמננו מאשר אז. יש להתבונן, שואל, מה הוא עניין חורבן והריסת מקומות התורה, מסירת גדולי התורה והיראה, עוסקיה ומשפיעיה ביד צר? הרי דבר זה ממעט ופוגם בהשפעה רוחנית של הדור. למה הם באים?

בשלמא ייסורי וצרות הגלות באים לכפר ולמרק עוונות, אבל חורבן הרוחניות מה תועלת בזה? כותב הרב דסלר שבעין שאלה זו מצאנו בדברי הרמח"ל, באיגרות רמח"ל, כותב הרמח"ל ככה, כאשר אנו יודעים. שכל מה שהקדוש ברוך הוא עושה לישראל הכל הוא להיטיב להם. ואיך נצייר בדעתנו שיהיה טוב לישראל מה שאין מניחים אותם אומות העולם ללמוד תורה? כגון במקומות שאסרה האינקוויזיציה את הש"ס. מה התשובה?

הוא שואל הרי מילא ייסורים ממרקים, אבל להחריב את המקומות הרוחניות מה תועלת בזה? הרי הקדוש ברוך הוא רק מיטיב. הרב דסלר מסביר את הרמח"ל, הוא אומר **שכל מה שהקדוש ברוך הוא רוצה בבריאה זה עבודת השם פנימית**. אז אף על פי שבדרך כלל לא מגיעים כל כך לפנימיות באופן ישיר, אז הוא אומר מתוך שלא לשמה בא לשמה. אז יש תורה שלומדים תורה שלא לשמה בלי כל הפנימיות של זה, אבל זה יביא לידי הפנימיות.

אבל הוא אומר שבאופן שיש דורות שהקדוש ברוך הוא רואה שהשלא לשמה לא יביא לידי לשמה, אז הוא לוקח את השלא לשמה. לכן הוא אומר זה הקדוש ברוך הוא מסלק, **זה ניתוח כזה, ניתוח שמסלקים את השלא לשמה כדי שמי שיעסוק בתורה יהיה פנימי**, זה אומר הרב דסלר, שבתקופה של השואה, סילקו את כל מקומות התורה הכל מפני שראה שהדור הזה לא יבין את זה.

אני אומר שכמה מתאימים הדברים לכאן לדורנו הזה. בדורנו הזה גם כן מסלקים עושים הפרעות בלימוד התורה, מכבידים על לימוד התורה, **מבזים את לומדי התורה. מה תועלת בזה? מה הקדוש ברוך הוא רוצה בזה?** זה מה שאומר כאן. ראה הקדוש ברוך הוא שזה נהיה מלומדה. תורה נהיה כזה סדר של עולם הזה. אפשר להסתדר, מסדרים את העולם הזה מסדרים על ידי הכוללים, על ידי השלא לשמה. כנראה שהקדוש ברוך הוא רואה שזה לא יביא לידי הפנימיות. **והקדוש ברוך הוא לוקח את זה כדי לעורר אותנו שרצון הבורא שנעסוק בתורה בפנימיות.**

לכן זה שייך אפילו לצעירים - לכל הבני תורה. לא לבנות חיים של העולם הזה בתורה. **לעשות את התורה מלומדה זה האסון של הדור, הקדוש ברוך הוא רוצה פנימיות**, שלא מספיק שנכנס לישיבה הוא נכנס לישיבה טובה. זה כבר אה זהו, צריכים להיות שואף לתורה, לעשות רצון הבורא, את הפנימיות שהקדוש ברוך הוא רוצה. זה מה שהמסר, המסר הזה לכולנו, לכולנו, לצעירים, למבוגרים, שאיפה לאישיות לעשות רצון הבורא יתברך, **לא לבנות את החיי עולם הזה שלו בתורה זה מלומדה**, זה חיצונית.

הקדוש ברוך הוא רוצה שכל בחור שנכנס לעול של תורה, זה לעשות רצונו יתברך. זה צריך להיות השאיפה של כל בחור, הכינוס הזה, ברוך השם, מביא תועלת, מביא תועלת להגיע לקבלה האמיתית, הפנימית של זה,

ובעזרת השם בזה הקדוש ברוך הוא יסיר את כל המפריעים שלנו, ונוכה ללמוד תורה לשמה, מה שרצון הבורא יתברך.

הגרצ"י אדלשטיין: ראש הישיבה אומר שלבוא לכאן זה לא יכול להיות שלא לשמה.

מרן שליט"א הנהן בהסכמה.

אילו ידעין בני נשא רחילות דרחים קודשא בריך הוא לישראל

הגרצ"י אדלשטיין: מבקש מראש ישיבת מאור התלמוד שליט"א גם לדבר על שבח העניין הזה של הבחורים שבאו לשמוע, כמו שהזכיר ראש ישיבת גרודנא, אין עבירה מכבה תורה, ולבטל את השלא לשמה, להגיד שבחם של הבחורים.

מרן הגר"א"י קוק שליט"א: יש מאמר מהזוהר (חלק ב') שהתפרסם לאחרונה, זה לא מרבי שמעון בר יוחאי, זה מרבי יהודה שם כתוב, אמר רבי יהודה: **אילו ידעין בני נשא רחילות דרחים קודשא בריך הוא לישראל**, הווי שאלו ככפיריא והווי רהטין אבתריה. זאת אומרת שיש באדם כוח של לרוץ כאריה, **שאני זה אריה לטרף, שזה הפשט כל הכוחות, זה שיא הכוח שיש בעולם, הוא הגיבור כארי. יש לאדם את זה.**

למה הוא לא מפעיל את זה? כי לא ידעין רחילות דרחים קודשא בריך הוא. זה מה שדיברו פה, **חושבים שאני לא ככה ואני לא ככה. אילו יודעים רחילות כמה זה חביב**. אז כאן שידעין ומתאספים למקום כזה מכוח ידיעה, אבל כנראה שלא עד הסוף ידעין. אז אולי כעת מתוך סדר מוסר, של סוף הכינוס הזה, ככה מקובל בישיבות שאחרי סדר עושים סדר מוסר. מוסר זה לשון דברים, והשבות אל לבבך, ניגון מחדיר את הדברים. **אז אולי יעזור לכולנו לחזור על מאמר של חז"ל שנהיה מהידעין יותר ויותר.**

ואז שר את זה מרן שליט"א בנגינה עם בני הישיבות: **אילו ידעין בני נשא רחילות דרחים קודשא בריך הוא לישראל**. אילו ידעין בני נשא רחילות דרחים קודשא בריך הוא לישראל. הווי שאלו ככפיריא, והווי שאלו ככפיריא, הווי שאלו ככפיריא והווי רדפין אבתריה. אילו ידעין בני נשא רחילות דרחים, אילו ידעין בני נשא רחילות דרחים קודשא בריך הוא לישראל. אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה יפה ירושתנו.

מה השאיפות שלך? זה הקובע!!

הגרצ"י אדלשטיין: נבקש מראש ישיבת מיר שליט"א לדבר בשבח הנאספים. אנחנו יודעים שראש ישיבת מיר שליט"א מכתת רגליו בכל רחבי העולם, בצרפת, באמריקה, בכל רחבי העולם לחזק. האם הראש ישיבה, ראש ישיבת מיר רואה כזה דוגמה של בחורים שבאים כמה ימים, כתוב כאן לנפוש, להתעלות אני רואה, לנפוש לא בטוח.

אני לא לצערי, **אני מבקר בהרבה הרבה ארצות בעולם. אני לא רואה שם מה שאני רואה עכשיו כאן**. אני מדבר בכל הישיבות, אבל מה שאני רואה עכשיו כאן אני לא רואה שם. אני חלילה וחס לא אומר כלום, אבל אתם צריכים להבין אדם נברא לפי שאיפותיו. אתה רוצה להיות אדם גדול? **מה השאיפות שלך? זה הקובע!!!**

מה שאני רואה כאן עכשיו, אני נמצא כאן כבר מהפעם הראשונה, שהיו כולם, היה המשגיח הגה"צ רבי דוב יפה זצוק"ל, הגאון הצדיק רבי שמואל יעקב בורשטיין, ועוד כל מיני. מה שאני רואה את השאיפות שיש לכם, **אני לא ראייתי שאיפות כאלה בשום מקום בעולם**. מה שאני משוכנע שאתם מתעלים, מפני שאם יש שאיפות כאלה, יש סיעתא דשמיא עצומה. אין שום דבר בעולם חוץ מסיעתא דשמיא. **גם בשביל סיעתא דשמיא צריך סיעתא דשמיא**. אתם מבינים? וזה אני רואה כאן היום. זה לא היה פעם. היום זה מכל הישיבות, זה לא יאומן כי יסופר. אני כל כך שמח. הקדוש ברוך הוא לקח מקום אחד, אני לא אומר חלילה וחס על אף אחד אחר, אבל זה יבנה וחכמיה. ולכן כל אחד מכם בחסדי השם יתברך מובטח שיהיה לו הרבה סיעתא דשמיא אם הוא ישאף, שלא יכירו אתכם מפני שתהיו הרבה יותר.

אני לומד בגלל שאני ילד של הקדוש ברוך הוא

הגרצ"י אדלשטיין: נבקש מהרב גלאי שליט"א גם לדבר בשבח הנאספים. הרב גלאי גם מכיר את צרות הדור, הרבה ראשי ישיבות והרבה בחורי ישיבות משכימים לפתחו.

הגה"צ רבי שמעון גלאי שליט"א: אני לא רוצה ממש להאריך בדברים, רק להגיד לכם יישר כוח. על מה? אני בכמה מקומות דיברתי שיש זמן ויש זמן של בין הזמנים. וכשאתם עושים את זה, אז אני רואה שלא דיברתי לריק. מה התועלת של זה? אני אומר לכם מניסיון, **זה תועלת לכל החיים**.

למה? דיברו מקודם איך אפשר לשאוף בתור בחור, כשמרגיל את עצמו בתור בחור, **אני לא לומד בגלל שמישהו מחייב אותי, אני לומד בגלל שאני ילד של הקדוש ברוך הוא**. לא לומד בגלל שמישהו מחייב אותי. ואני אומר לכם שזה נכס לכל החיים.

הנכס הוא אני לומד בגלל שאני צריך ללמוד, לא בגלל שמישהו אומר לי ללמוד. בגלל שהקדוש ברוך הוא נתן לי חיים, שהקדוש ברוך הוא נתן לי את התורה הקדושה וזיכה אותי להיות בן שלו. אני רוצה לעשות את רצוני. לא חייב אותי, זיכה אותי. וזכינו, זיכה אותנו להיות בן של אבינו שבשמיים. נתן לנו את תורתו וחיי עולם נטע בתוכנו. שנזכה בעזרת השם את הנכס הזה לשמור לכל החיים, ולזמן עד שבעזרת השם נקים בתים, לדעת שאני עושה בזה מה שזוכים לקבל פה בבין הזמנים.

אני ממש מתפעל מכך. הלכתם לישון לא יודע מתי, בשתיים, בשלוש, וקמתם כמו, שיהודי צריך לקום, בלי חשבונות. **אני קם כי אני צריך לעשות את רצוני אבינו שבשמיים,** והקדוש ברוך הוא יעזור לכולנו שנזכה. רציני לשי, אבל יישר כוח לראש ישיבה שעשה את זה במקומי. ואנחנו נעשה את זה בעזרת השם, לא נשאר חייב... אתמול עשיתי על החשבון ואנחנו נעשה את זה הלאה בעזרת השם במשך השבת. יישר כוח לכולם, לראשי ישיבות ולכולם שבאתם לזכות ולזכות אותנו.

פה ישיבה של מבקשי השם

הגרצ"י אדלשטיין: נבקש מהמשגיח שליט"א לומר בשבח הנאספים. הגרצ"י מייסקובסקי שליט"א קודם כל, לפני שאני מדבר, אני לא בדרגות גבוהות של כולם. מה שאני מתפעל, אני רואה יושבים פה לא במזרח, בצד של הבחורים, **ויושבים פה ראשי ישיבות שכל אחד ממנו כל העולם רועש ממנו. לא צריך להזכיר כל אחד בנפרד, ויושבים לשמוע, לא לדבר, לשמוע כמו כל קהל המאזינים. איזה ענווה, איזה צניעות, איזה פשטות. אחרי זה לא פלא למה הם זוכים להיות ראשי קהל ישראל.** אותי זה מרגש מאוד, מה אני אגיד לכם. זה שגב של ראשי הישיבות שלנו, תראו מי ראשי הישיבות שלנו. רק להסתכל פה זה לראות כל אחד מהם שר התורה.

כעת לגוף הדבר, על הבחורים, רק את הסיפור הידוע, אני לא בא להאריך, אין שום ספק אם ירצו שם על לכינוס שלנו, זה הכינוס של בחירי עולם הישיבות. והסיפור ידוע, שרבי אברהם יפהן כשהגיע לרבי חיים שמואלביץ לביאליסטוק ושאל מי הבחורים הכי טובים, אמר לו זה הלמדן, זה הגאון, דרך אגב. [רבי יעקב גלינסקי התעקש שהיה לביאליסטוק לא פחות מעשרים בחורים שנחשבו לא פחות מהסטייפלר. לא פחות, היו גאוני עולם, הלכו בשואה]. ובסוף הוא אמר לו אבל מי הבחור הכי טוב? אמר לו **הסטייפלר. למה הוא אמר כי הוא המבקש הכי גדול. פה ישיבה של מבקשי השם,** איזה מבקשים. מה יכול להיות? זה בחירי עולם הישיבות.

ישיבה שישיר ביום הראשון שלה, הצליחה לאסוף את בחירי עולם הישיבות. איזו ישיבה עשתה כזה דבר? זה פלא שראש ישיבת מיר אומר שאין כזה דבר בכל העולם? שהקדוש ברוך הוא ימשיך הלאה, תהיה סיעתא דשמיא, ויזכו באמת לגדול ולפרוח ולהיות למאורות בישראל. יישר כוח.

אתה כל כך מחכה למשיח? תשב ותלמד כל הזמן!

הגרצ"י אדלשטיין: נבקש לסיום, היות שראש ישיבת אורחות תורה בשבת לא יהיה פה, מהראשי ישיבות אחרים עוד נשמע בשבת גם, והוא יושב בצד השומעים, נבקש ממנו גם לומר בשבח הנאספים, השבח כמה שהוא מרגיש את זה.

הגר"ש גלאי הוסיף בהתרגשות בשבח הגר"א גרבוז שליט"א: **תראו דוגמה איך גדלים גדול בתורה, זה הכל.**

הגרצ"י אדלשטיין: אבל אחרי הדוגמה הזאת הוא לא יסרב. הגה"צ רבי שמעון גלאי שליט"א: גם זה גדלות, זה שהוא לא רוצה, אבל עושה מה שצריך.

הגאון הגדול רבי איתמר גרבוז שליט"א: ברוך השם נמצאים פה כמו שאמרו העידיעידית של כל עולם התורה, כל הישיבות, הבחורים המיוחדים, המבקשי השם.

אנחנו כמו שאמרו כאן אתמול, מחכים כבר למשיח. אז אני רק אגיד, אבי מורי (הגאון הגדול רבי אברהם נח) זכר צדיק לברכה אמר שהוא פעם היה אצל הבריסקער רב. נכנס יהודי, ישב, ישב, וככה הוא אמר לבריסקער רב, משיח זאל שוין קומען – שהמשיח כבר יגיע. בריסקער רב ראה... אמר לו: וואס מיינט איר וועט זיין משיח זאל קומען? וואס מיינט איז זיין? – מה אתה חושב יהיה שהמשיח יגיע?

הבריסקער רב אמר לו: מען זיך און לערנען א גאנצן טאג. גיי זיצן לערנען – יושבים ולומדים כל היום, תלך ללמוד. ככה בריסקער רב אמר לו. **מה אתה כל כך אומר לי משיח, משיח? מה יעשו כשמישיח יבוא?** כתוב ברמב"ם שתרבה החכמה כמים לים מכסים, שיהיה שקט ונוכל ללמוד בלי מפריעים. **אתה כל כך מחכה למשיח? תשב ותלמד כל הזמן.** זה בחורים שרואים פה, בחורים שיושבים ואין להם בעולמם אלא תורה ויראת שמיים בלבד.

מתוך רב שיה עם הגאון הגדול ר"י עמית שליט"א ר"י קרית מלאכי אנשים שנכנסים לתוך בייב שופכין בשביל לעזור לציבור

כל העניין הזה של הבחירות, מספרים שהפוניבז'ר רב, זכר צדיק לברכה, אמר להצביע בבחירות, והדגיש אני הולך לקיים מצוות עשה דאורייתא לשמוע בקול החזון איש. כשאמרו להרב מטשיבין שאמרו שזה מצווה לבחור, אז הוא אמר נכון, אבל זה לא כמו אכילת מצה, אלא זה כמו אכילת מרור.

אני העתקתי כמה ביטויים שהסטייפלר כתב בקובץ איגרות. אנחנו צריכים להבין, הבחירות האלה לכנסת, בעיקרון למעשה מה לנו ולכנסת הזאת? מה לנו ולמושב לצים הזה? ללכת לשם זה לא פשוט. בזמנו ביקשו מהפוניבז'ר רב שילך להיות חבר כנסת. הפקחות שלו, כושר הדיבור שלו, היה פיקח עצום, היה פיקח עם מהירות מחשבה. הוא היה בזמנו אצל איזה גביר אחד, והגביר היה מוכן לתת כסף, סכום גדול לישיבה, בתנאי שישלמו את התמונה שלו בבית מדרש. מה היית עושה? סכום גדול, ובמצב ההוא זה היה קריטי. מה היית עונה על כזה דבר? זאת הייתה ההצעה. איך שהוא רק גמר להגיד, הרב מפוניבז' השיב אומר, בבית מדרש? בחדר שלי אני אשים את התמונה! כהרף עין, בחדר שלי! והוא שם את זה בחדר שלו. המהירות...

והוא אמר הוא לא יכול להיות חבר כנסת. אמרו לו למה? גם בליטא היית הנציג שם. הוא אומר כן, אבל אין לו מספיק חולצות. הרי כל יום צריכים לעשות שם קריעה, שומעים שם גידופים כל יום, צריכים לעשות קריעה. יום אחד הייתי בחתונה, היה שם בן דוד של אשתי, שהיה רב צבאי. סגן אלוף, עם כל השמונה בגדים, והגיע שם לחתונה. אז אחד שם אמר לי נו, מה אתה אומר עליו? והוא יודע את הדעות שלי. אמרתי אותו אני מעריך. הוא התפלא. אז אמרתי לו תראה, אחד שנמצא כבר חמש עשרה שנה בצבא ולא הוריד את הכיפה, אני מעריך אותו. **מי שנמצא בכנסת ארבע חמש שנים ולא הוריד את הכיפה, צריכים להעריך אותו.**

אנחנו צריכים לראות אותם בתור אנשים שנכנסים לתוך בייב שופכין בשביל לעזור לציבור. זה בייב שופכין. עכשיו למעשה אנחנו לא מצפים שום דבר מהמקום הזה. אנחנו הולכים לבחור רק בגלל שגדולי ישראל אמרו לנו, אחרת לא היינו הולכים לבחור. זה לא עניין אני חושב כך, אני חושב כך. היה אחד שהגיע לחזון איש ואמר לו שהוא הולך לעשות רשימה חרדית בעירייה שהוא גר שם. החזון איש עודד אותו ונתן לו כסף. כשהוא יצא, אז החזון איש אמר למי שישב שם, אין להם סיכוי, הם לא יכניסו נציג. אז למה הרב עודד אותו? אמר מה פירוש? **כל קול שמצביע לזה אומר אני רוצה שלטון של תורה, זה קידוש השם!**

הוסיף בחריפות נגד עוצמה יהודית: אחד שרוצה לבחור לבן גביר, הוא אומר אני רוצה שיכבשו את ביירות לא משנה כמה הרוגים יהיו. לא משנה. זה מה שאני רוצה. עכשיו עברנו את הימים של אבילות החורבן, כתוב בגמרא "הנו בריוני דהו בירושלים". "הנו בריוני". אומר רש"י מה זה בריוני? **ריקים ופוחזים למלחמה. ריקים, בכל דור יש את הבן גביר שלו. ריקים ופוחזים למלחמה.** ריקים ופוחזים למלחמה.

והסטייפלר כותב: הבריונים שונאי התורה זוקפים כל הנמנעים מלהצביע על חשבון אנא דבהפקרא נוח לו ולא על חשבון המוחים, ועל כן נמנעים מלהצביע וממעט חס וחלילה כבוד שמיים. הוא אומר **כל מי שנמנע מלהצביע ממילא מחזק את רודפי התורה ורחמנא ליצלן, לאין ערוך. ובודאי כל התוצאות של חילול שם שמיים הוא נוטל חלק בזה.** עצם ריבוי המצביעים זה קידוש השם עצום. אין להעלות על הדעת להניחם, להניח לשונאנו שיעשו כרצונם בלא פוצה פה. ובאין עושה מעשה לפי המקום והזמן מה שבידם להעביר הגזירות.

וזה בוודאי שהנציגים האלה (א.ה.) – דובר על שלוחי דרבנן, נציגי דגל התורה), **כל בחירה בהם זה בחירה שמראה אני רוצה מפלגה שאומרת אנחנו רוצים שלטון תורה. וכל מי שמצביע אומר אני עוד אחד שרוצה שלטון תורה כאן בארץ.** היום זה מלחמה, רוצים תורה או לא רוצים תורה. וחוץ מזה אין אחרי הכל עם כל הביקורות שיש, **אין מי שדואג לאברכים וללומדי התורה כמו שהם דואגים.** אף אחד לא דואג. אז ממילא אנחנו חייבים בזה, וזה לא נושא שצריך להעסיק אותנו בכלל. צריך לקיים את המצווה, ואנחנו מקווים שעד שיגיעו הבחירות כבר המדינה הזאת תתבטל, אבל על הצד שיהיה קיים אז לעשות את מה שצריך לעשות ודאי.

- לשותפות בהצלת עולם התורה, חייג לקרן עולם התורה: 6881*
- להאזנה לדעת תורה מגד"י בראש רשכבה"ג מרן רבינו ראש הישיבה הגר"ד לנדו שליט"א, בקו החירום בעניני השעה במספר (ללא פרסומות): 1700-111-306
תיעוד: שוקי לרר.

- כמו"כ מידי שבוע י"ל קובץ אוצר הפרשה ובו גליונות מרבותינו זצוק"ל. ניתן להשיג מודפס בבתי הכנסיות בארה"ק, וכן ניתן לקבלו במייל: 169258235@gmail.com
- ניתן להצטרף לקבלת הגליון ע"י שליחת הבקשה למייל - a086221800@gmail.com